

Zoete vijgen

Een koele zomer lijkt plots een stuk warmer met een vijg in de tuin. Het mediterrane gevoel wordt helemaal compleet met een rijke zoete oogst.

Dwarsdoorsnede van verschillende vijgenrassen

PETER BAUWENS

Vijgen zijn niet echt nieuw voor onze regio. Reeds in de middeleeuwen werden er volop vijgenbomen in tuinen geïntroduceerd. Rembert Dodoens gaf in zijn *Cruydt-boeck* (1534) een vrij nauwkeurige beschrijving van de plant en een aangepaste teeltwijze voor ons klimaat. Ook *Den Nederlandschen Herbarius* van Stephaan Blankaart (1698) en *Het Huishoudelijk Woordboek* van M. Noel Chomel (1743) geven instructies hoe je met succes vijgen kunt kweken in het noorden. Volle zon, een kalkachtige bodem, de beschutting van een muur tot en met het telen van vijgenstruiken in pot staan duidelijk beschreven. Sommige van deze auteurs gaan zelfs helemaal op de lyrische toer met beschrijvingen zoals 'waarlijk, wat is er aangenamer dan dien overvloed van Vijgen in volle lucht te zien in weerwil van de guurheid en ongematigdheid van de lucht die anders deed geloven, dat men dat vermaak niet kan hebben, dan in heete landen?' Het enige waar elk van deze auteurs problemen mee had, was de afwezigheid van bloemen.

Bevruchting De bloemen van de vijg zitten binnenin de vrucht en kun je niet van buitenaf waarnemen. De vrucht van de vijg is het *syconium*, de vleesachtige bloembodem aan de binnenzijde bezet met massa's kleine bloemen. We eten bij de vijg dus een omhulsel met daarin vruchtjes. Onderaan de vijg zit een kleine opening of ostiole, afgesloten met schutblaadjes. Alleen de vijgwesp die zorgt voor de bevruchting wordt toegelaten. Aangezien de vijgwesp in onze regio niet voorkomt kunnen we hier de typen die bevruchting nodig hebben niet kweken. Smyrnavijgen die op grote schaal

gekweekt worden om te drogen geven in ons klimaat geen rijpe vruchten. We moeten ons beperken tot de gewone of vrouwelijke vijg die parthenocarpisch (zonder bevruchting) vruchten vormt.

Beheerste groei Er zijn een- en tweemaal dragende variëteiten. In ons klimaat mogen we al tevreden zijn met één oogst. De jonge knoppen of embryo-vruchten voor die belangrijke eerste (en vaak enige) oogst worden gevormd vlak voor de winter bovenin de toppen van de takken. Daarom is het belangrijk een vijg flink te laten vertakken door de eerste jaren regelmatig flink te toppen. Arme schrale grond, nauwelijks bemesting en een beperkte wortelruimte zorgen ervoor dat de vijg niet te hard groeit. Zet een vijg tegen een muur zodat zijn wortels minder groeiruimte hebben of in een grote pot of kuip,

ingegraven in de grond om de vaak veel te uitbundige groei onder controle te houden. De snoei van een volwassen vijg beperkt zich tot het halveren van de te sterk groeiende scheuten en het weghalen van grondscheuten en oude versleten takken.

Winterbescherming Winterse kou vormt het voornaamste probleem. Winterhardheid van een vijg zit niet zozeer vast aan bepaalde variëteiten, maar wordt veeleer bepaald door de behandeling van de planten. Droge, kalkrijke, goed gedraineerde grond, sobere bemesting en windbeschutting maken de planten sterker. Natte, zware, rijke grond en koude vrieswind zijn ongeschikt voor elke vijg. Planten die juist geplaatst zijn en op geschikte grond staan kunnen temperaturen van -15°C zonder problemen overleven.

Peter Bauwens werkt samen met echtgenote Kathelijne Thiers aan 'De Nieuwe Tuin', een kleinschalige kwekerij/selectiebedrijf/zaadhandel gespecialiseerd in moestuinplanten, waarover hij ook boeken schrijft. www.denieuwetuin.be

FOTOS: AUTEUR

Het meest aangeboden ras: 'Brown Turkey'

'Brunswick', grote aromatische vruchten

Dek bij langdurige vorst de voet van de plant af met blad of stro. De jonge embryovruchten bovenin de struiken zijn echter veel gevoeliger. Stevige vorst in combinatie met wind maakt dat de kleine knoppen bevroren en verdrogen. Daarom is het belangrijk een vijg tijdens zulke periodes in te pakken. Gebruik vliesdoek, jute of een oude deken of zet een rietmat rond de boom om vooral de koude vrieswind te breken. Met die extra aandacht zullen in het voorjaar de jonge vruchten samen met de bladeren

beginnen te groeien en tot het eind van de zomer een rijke oogst geven. Een rijke vijgenoogst heeft dus niets te maken met een mooie zomer, maar vooral met een zachte winter.

Rassen De rassenkeuze is meestal niet echt uitgebreid, maar gelukkig zijn er steeds meer gespecialiseerde kwekers die enkele variëteiten aanbieden. Koop in geen geval supergrote, bijna volwassen planten die ergens rond de Middellandse Zee werden weggehaald.

'Brown Turkey' is nog steeds het meest aangeboden ras dat zijn waarde bewezen heeft. Eind augustus geeft deze vijg een overvloedige oogst aan okerbruine zoete vruchten.

'Brunswick' is iets minder productief, maar de vruchten zijn wat groter, mooier en hebben meer aroma. 'Pingo de Mel' is een sappige, frisgele vijg met een compacte groei en een oogst in augustus.

'Petite Negri' is een dwergras met middelgrote zwarte vruchten, en dus geschikt voor kleine tuinen. 'Blanche d'Argenteuil' is zachtgeel en rood binnenin, 'Lisa' heeft een donkere schil met binnenin geel en rijpt eind september met een heerlijk zoete smaak.

Het is bij de oogst heel belangrijk om precies te plukken. Eén dag te vroeg geoogst hebben de vruchten nog niet de volle zoete smaak. Een dag te laat en een deel van het zoet is alweer weg. Maar op het juiste moment geplukt – de vruchten een beetje doorhangend op hun steel met kleine rimpels of scheurtjes in de schil – geeft een vijg een van de zoetste vruchten die uit eigen tuin te oogsten zijn.

Een vijg in de tuin vraagt dus wat extra aandacht. Zoals de meeste planten willen ook vijgen een geschikte en aangepaste plaats. En af en toe zal de invloed van onze gure winters wat moeten worden verzacht. ■

Sappige 'Pingo de Mel'

'Brunswick', rijpe en onrijpe vruchten

FOTOS: AUTEUR